

สรุปการประชุมเสวนา สถานการณ์และบทเรียนการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

จากสถานการณ์ปัญหาการละเมิดสิทธิผู้บริโภคที่มีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นและมีผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก ที่มีลักษณะความเสียหายที่เหมือนกัน ซึ่งมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ได้รับปัญหาเรื่องร้องเรียนที่มีผลกระทบและความเสียหายที่เกิดกับผู้บริโภคจำนวนมาก เช่น กรณีความเสียหายที่เกิดจากการใช้เครื่องสำอางเพิร์ลลี่ กรณีความเสียหายที่เกิดจากการโฆษณาเกินจริงของกระทะโคเรียคิง และกรณีค่าโทรปิดเศษวินาทีของค่ายโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น จากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ร่วมกัน มูลนิธิฯ จึงดำเนินการฟ้องคดีแบบกลุ่มให้กับผู้บริโภค เนื่องจากสามารถคุ้มครองผู้เสียหายจำนวนมากได้ในการดำเนินคดีเพียงครั้งเดียว เป็นกระบวนการดำเนินคดีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นวิธีการที่สามารถทำให้ผู้เสียหายที่ไม่สามารถฟ้องคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายด้วยตนเองได้ หรือผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายที่มีทุนทรัพย์จำนวนเพียงเล็กน้อย การดำเนินคดีแบบกลุ่มจึงเป็นมาตรการที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มเป็นวิธีการฟ้องคดีที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และยังช่วยลดความเสี่ยงความซ้ำซ้อนในการฟ้องคดี และป้องกันความขัดแย้งกันของคำพิพากษา ผู้เสียหายทุกคนจะได้รับการชดเชยเยียวยาเฉลี่ยกันอย่างเหมาะสมเท่าเทียมตลอดจนมาตรการในการลดปริมาณคดีที่จะสู่ศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่ง ซึ่งผลของคดีที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างไรก็ดี การดำเนินคดีแบบกลุ่มที่ผ่านมา พบปัญหาในการดำเนินคดีหลายประการมีความหลากหลายทำให้เกิดความสับสน เช่น ประเด็นความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ดำเนินคดี คดีแบบกลุ่มเนื่องจากพบว่า การฟ้องคดีแบบกลุ่มที่ในชั้นได้สวนคำร้องขอดำเนินคดีแบบกลุ่มในคดีลักษณะเดียวกันกลับมีผลการพิจารณาของศาลที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดอุปสรรคในการใช้สิทธิของประชาชนในการเยียวยาผู้เสียหาย เพราะมูลค่าความเสียหายมีจำนวนเงินเพียงเล็กน้อย เมื่อศาลไม่รับพิจารณาเป็นคดีแบบกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เสียหายต้องดำเนินคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายแบบคดีสามัญ อีกทั้งในบางคดีมีการดำเนินคดีที่ล่าช้าอันอาจทำให้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

เจตนารมณ์ที่สำคัญของการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

เพื่อให้ผู้บริโภคและประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบธุรกิจ อาจไม่สามารถดำเนินคดี เพื่อบังคับให้เป็นไปตามสิทธิอันชอบธรรมของตนเองได้

มูลค่าความเสียหาย

มูลค่าที่คำนวณเป็นตัวเงินได้ไม่สูงนัก เมื่อเปรียบเทียบกับภาระค่าใช้จ่ายอันจะเกิดขึ้นจากการฟ้องร้องดำเนินคดียอมทำให้ผู้บริโภคและประชาชนส่วนใหญ่ที่ประสบเหตุเหล่านี้เลือกที่จะไม่ดำเนินการฟ้องร้อง

นำสืบพยานหลักฐานเพียงครั้งเดียว

เมื่อรวมมูลค่าของบรรดาสมาชิกที่เกี่ยวข้องทุกคนมารวมไว้ในคดีเดียวกัน ย่อมทำให้สมาชิกกลุ่มเก่านั้นไม่ต้องแยกไปฟ้องเป็นคดีต่างหากจากกัน การดำเนินกระบวนการพิจารณาต่างๆ รวมถึงการนำสืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจึงทำเพียงครั้งเดียว

ประชาชนได้รับความคุ้มครองมากขึ้น

ผู้บริโภคและประชาชนมีหลักประกัน และได้รับคุ้มครองตามกฎหมายมากขึ้นและยังทำให้ประชาชนที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายได้รับความคุ้มครองอันเนื่องมาจากการดำเนินคดีแบบกลุ่มมากขึ้นด้วย
